

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 13Svp/21/2022
Identifikačné číslo spisu: 9622200303
Dátum vydania rozhodnutia: 6. decembra 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Martinčeková
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:9622200303.1

UZNESENIE

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky vo veci žalobcu: F.. F. M. Z.. XX.XX.XXXX, E. XXX/XX, XXX XX F., proti žalovaným: 1) F.. X. A., F., Z.. XX.XX.XXXX, B. O. R. XX/XX, XXX XX F., 2) F.. M. Š., Z.. XX.XX.XXXX, B. O. R. XXX/XX, XXX XX F., X) V. H., Z.. XX.XX.XXXX, B. R. I. X. XXX/X, XXX XX F., 4) SMER - sociálna demokracia, so sídlom Súmravná 3263/25, 821 02 Bratislava, IČO 31801242, 5) F. V., Z.. XX.XX.XXXX, B. Š. R. XXX/X, XXX XX F., 6) F. O., Z.. XX.XX.XXXX, O. R. XX/XX, XXX XX F.Ľ., 7) HLAS - sociálna demokracia, so sídlom Lazaretská 2400/15, 811 08 Bratislava, IČO 53258070, 8) Kresťanskodemokratické hnutie, so sídlom Šafárikovo námestie 77/4, 811 02 Bratislava, IČO 00586846, o ústavnosť a zákonnosť volieb poslancov do Mestského zastupiteľstva obce Michalany 29. októbra 2022 takto

rozhodol:

I. Žalobu o d m i e t a .

II. Žiaden z účastníkov n e m á p r á v o na náhradu trov konania.

Odôvodnenie

I.
Žaloba

1. Žalobca sa žalobou došlou Najvyššiemu správneému súd SR (ďalej správny súd) 10. novembra 2022 emailom v autorizovanej forme domáhal, aby správny súd prepočítal hlasy získané kandidátmi do obecného zastupiteľstva. V žalobe uviedol, že vo voľbách konaných 29. októbra 2022 kandidoval na poslanca do obecného zastupiteľstva obce Michalany.

2. Podľa údajov z internetovej stránky www.volbysr.sk <<http://www.volbysr.sk>>, ktorej prevádzkovateľom je Štatistický úrad Slovenskej republiky, najvyšší správny súd zistil, že žalobca získal 167 hlasov z 1384 zapísaných voličov vo volebnom obvode obce Michalany. Má teda aktívnu procesnú legitimáciu na podanie žaloby vo volebných veciach v zmysle § 312c písm. a/ SSP. Oproti poslednému zvolenému poslancovi získal o 26 hlasov menej.

II.

Posúdenie veci správnym súdom

3. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd vecne príslušný [§ 11 písm. f/ SSP] skúmal, či nie sú dané dôvody na odmietnutie žaloby.

4. Podľa § 312h ods. 2 SSP v znení účinnom od 18. novembra 2022 (porov. § 493d SSP) môže správny súd žalobu odmietnuť aj vtedy, ak je zrejmé, že aj keby dôvody uvedené v žalobe podľa § 312f písm. e/ boli pravdivé, nebolo by možné žalobe vyhovieť. Toto ustanovenie tak nadväzuje na § 312f písm. e/ SSP, podľa ktorého sa v žalobe musia okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 uviesť dôvody, pre ktoré žalobca napáda neústavnosť alebo nezákonnosť volieb s označením dôkazov. Z ustanovenia § 312h ods. 2 SSP tak a contrario vyplýva, že ak by prípadná (v konaní dokázaná) pravdivosť tvrdení uvedených v § 312f písm. e) SSP umožňovala žalobe vyhovieť, nemožno ju odmietnuť podľa citovaného ustanovenia, ale je nevyhnutné ju vecne prejednať. Pri postupe podľa § 312h ods. 2 SSP tak správny súd skúma, aký výhľad na úspech žaloby dávajú dôvody, ktoré žalobca v žalobe predniesol. Skúma teda, či uvedené dôvody sú prístupné dokazovaniu (teda či ich je možné verifikovať dokazovaním), či by toto dokazovanie mohlo viesť k záveru, že tvrdené dôvody spôsobujú nezákonnosť volieb, a či by táto nezákonnosť umožňovala vyhovieť žalobe, teda rozhodnúť niektorým zo spôsobov, ktoré sú predpokladané v § 312j ods. 2 SSP.

5. Z uvedeného výkladu je zrejmé, že kľúčovú úlohu pri rozhodovaní podľa § 312h ods. 2 SSP hrajú práve dôvody, ktoré žalobca uvedie v žalobe ako dôvody nezákonnosti a neústavnosti napadnutých volieb. Ak žalobcom uvedené dôvody sú také, ktoré vôbec nepreukazujú porušenie volebného alebo je vylúčené, aby na základe takéhoto dôvodu mohol správny súd rozhodnúť podľa § 312j ods. 2 SSP, potom sú splnené podmienky na odmietnutie takejto žaloby podľa § 312h ods. 2 SSP. Z účelu citovaného ustanovenia potom podľa správneho súdu vyplýva, že dôvody neústavnosti a nezákonnosti uvedené v § 312f písm. e/ SSP (povinnosť „tvrdenia“) musia byť dostatočne konkrétne skutkovo vymedzené tak, aby bolo zrejmé, pravdivosť akej konkrétnej skutočnosti sa má v následnom konaní dokazovaním preverovať. Len všeobecné tvrdenie o tom, že vo voľbách došlo k nezákonnosti alebo ich výsledok je nesprávny, nie je totiž prístupné žiadnemu konkrétnemu dokazovaniu. Takéto tvrdenie by bolo možné dokazovať len tak, že by správny súd v podstate zopakoval celý volebný proces. Taký výklad by navyše viedol k hodnotovému rozporu pri posudzovaní žalôb: žalobca, ktorý by opísal konkrétne, časovo a priestorovo ohraničené nedostatky volebného procesu, ktorých eventuálna nepravdivosť možno zistiť už na základe samotnej žaloby a k nej pripojených dôkazov, sa ocitol v nevýhodnejšej pozícii než žalobca, ktorý by do svojej žaloby poňal len najvšeobecnejšie tvrdenia o neústavnostiach a nezákonnostiach, ktoré by bolo potrebné zisťovať len obsiahlou vyšetrovacou činnosťou správneho súdu.

6. Už ústavný súd vo svojej judikatúre vo volebných veciach podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky zdôrazňoval, že volebné súdnictvo je založené na príčinnej súvislosti medzi volebnou vadou a zložením zastupiteľského zboru a zároveň na vyvrátiteľnej domnienke, podľa ktorej volebný výsledok zodpovedá vôli voličov (porov. napr. uznesenie sp.zn. PL. ÚS 2/2019 a tam citovanú prejudikatúru). Vzhľadom na význam volieb v demokratickej spoločnosti a z neho vyplývajúcu prezumpciu ich ústavnosti a zákonnosti je na žalobcovi, aby kvalifikovaným spôsobom označil skutočnosti, ktoré sú spôsobilé preukázať také intenzívne porušenie volebných zákonov, ktoré by odôvodňovalo záver o inom legitímnom výsledku volieb, než aký bol uverejnený (v podobnom zmysle napr. uznesenia sp.zn. PL. ÚS 3/2010, PL. ÚS 23/2017). Súd totiž v konaní vo volebných veciach nie je „vyšetrovacím orgánom“; jeho úlohou je zvážiť hodnovernosť a preukázateľnosť tvrdení sťažovateľa v kontexte s ďalšími okolnosťami a na tom základe rozhodnúť, či vykoná vo veci dokazovanie, alebo vyvodí právne závery len na základe tvrdení účastníka (porov. uznesenie sp.zn. PL. ÚS 66/2011). Funkcia súdu v rámci prieskumu ústavnosti a zákonnosti volieb nemôže byť vykladaná tak extenzívne, že by v konečnom dôsledku jeho činnosť mala nahrádzať, prípadne dopĺňať činnosť na to povolaných volebných či iných orgánov, a to dokonca v tom smere, že iba na základe

všeobecne alebo špekulatívne formulovaných námietok bude súd podrobne rekonštruovať celý volebný proces (porov. uznesenia sp. zn. PL. ÚS 3/2010, PL. ÚS 22/2015, PL. ÚS 13/2019).

7. Z ustanovenia § 312a SSP vyplýva, že zmyslom a účelom konania o žalobe o neústavnosť a nezákonnosť volieb je zabezpečenie slobodnej súťaže politických síl. Táto súťaž sa však sama osebe nerealizuje v pojednávacích miestnostiach či kanceláriách súdu, ale nachádza svoj výraz predovšetkým vo voľbách (porov. nález ústavného súdu sp.zn. PL. ÚS 19/98). Ak by sa nespokojnosť politických strán a hnutí, resp. nezávislých kandidátov zúčastnených na voľbách s volebnými výsledkami prejavila vždy po voľbách iniciovaním konania pred súdom, môže to viesť k spochybňovaniu zastupiteľskej demokracie a inštitútu volieb (v tomto zmysle uznesenie ústavného súdu sp.zn. PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 85/07 alebo PL. ÚS 13/2019). Preto zásadne platí, že len domnienka nesprávnosti výsledku volieb ako takého nemôže byť dôvodom zrušenia ich výsledkov (porov. uznesenia sp.zn. PL. ÚS 39/95, PL. ÚS 32/03, resp. už cit. PL. ÚS 85/07). Je na žalobcovi, aby v záujme meritórneho preskúmania žaloby uviedol konkrétne skutkové okolnosti, ktoré spochybňujú výsledky volieb a ktoré odôvodene vyvolávajú pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú (boli) prejavom skutočnej vôle voličov (m. m. PL.ÚS 118/07). Zároveň je na žalobcovi, aby kvalifikovaným spôsobom označil také dôkazy, ktoré vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu nasvedčujú, že jeho tvrdenia o neústavnosti alebo nezákonnosti volieb sú reálne, prípadne aspoň vysoko pravdepodobné, a zároveň sú spôsobilé preukázať také intenzívne porušenie volebného zákona, ktoré by odôvodňovalo záver o inom legitímnom výsledku volieb, než bol uverejnený (m. m. PL. ÚS 3/2010).

8. V tu prerokúvanej veci žalobca odôvodňuje svoju žalobu jedine potrebou nového prepočítania hlasov daných kandidátom do obecného zastupiteľstva. Podľa § 29 a 183 zákona č. 180/2014 Z.z. zabezpečuje proces sčítavania hlasov (teda vyňatie obálok z volebnej schránky, vyňatie hlasovacích lístkov z obálok, posúdenie platnosti hlasovacích lístkov a sčítanie hlasov, ktoré boli odovzdané pre jednotlivých kandidátov) v prvom rade okrsková volebná komisia, ktorá o tomto sčítaní vyhotoví zápisnicu o priebehu a výsledku hlasovania vo volebnom okrsku (§ 30 a 185 cit. zák.). Podľa § 185 ods. 2 cit. zák. okrsková volebná komisia zašle túto zápisnicu elektronicky miestnej volebnej komisii. Tá podľa § 186 cit. zák. na podklade dodaných zápisníc zisťuje výsledky volieb vo volebnom obvode, ktoré zachytí v zápisnici o výsledku volieb vo volebnom obvode (§ 187). Údaje uvedené v tejto zápisnici tak vychádzajú z údajov v zápisniciach okrskových volebných komisií a sú ich súčtom. Z citovaných ustanovení je zrejmé, že pri zisťovaní výsledkov volieb vo volebnom obvode spolupôsobia tak okrsková volebná komisia, ako aj príslušná miestna volebná komisia. Žalobca však vo svojej žalobe bližšie neoznačuje konkrétnu vadu, ktorá mala nastať pri pôvodnom sčítaní hlasov, kde mala nastať, resp. v čom konkrétne spočívala.

9. Žalobca v žalobe v podstate bez ďalšieho spochybňuje sčítanie hlasov vo volebnom obvode, keďže žiada opakovanie tohto procesu. Sčítanie hlasov a zisťovanie výsledku volieb vo volebnom obvode patrí do pôsobnosti obvodnej a okrskovej komisie, pričom výsledok tohto procesu je zachytený v zápisnici o výsledku volieb vo volebnom obvode v zmysle § 187 zákona č. 180/2014 Z. z. Žalobca v tejto súvislosti žiadne námietky nevzniesol ani nepreukázal dôkazmi. Jeho všeobecné tvrdenie vôbec nepreukazuje konkrétne porušenie volebného zákona a nemôže byť samo osebe predmetom ďalšej verifikácie v konaní o vyslovení neústavnosti a nezákonnosti volieb. Takto formulovaný dôvod neústavnosti alebo nezákonnosti volieb v zmysle § 62 ods. 1 SSP po uplynutí lehoty na podanie žaloby už nie je možné meniť. Za týchto okolností by aj v prípade jej meritórneho prejedania nebolo možné žalobe vyhovieť. Je tak daný dôvod odmietnutia žaloby podľa § 312h ods. 2 SSP v znení účinnom od 18. novembra 2022.

10. Správny súd ďalej uvádza, že žaloba neobsahovala niektoré jej náležitosti v zmysle § 312f SSP a neobsahovala ani označenie žalovaného. Keďže tu však existoval dôvod na odmietnutie podľa § 312h ods. 2 SSP, správny súd, prihliadnuc na zásadu hospodárnosti konania, nevyzýval žalobca na doplnenie týchto náležitostí, keďže aj po ich doplnení by došlo k odmietnutiu žaloby z vyššie uvedeného dôvodu.

III.

Záver

11. Podľa § 98 ods. 1 písm. h/ SSP správny súd odmietne žalobu, ak tak ustanovuje tento zákon. Preto správny súd žalobu odmietol podľa § 312h ods. 2 SSP v citovanom znení v spojení s citovaným ustanovením.

12. O trovách bolo rozhodnuté podľa § 170 písm. a/ SSP.

13. Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 5:0.

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.